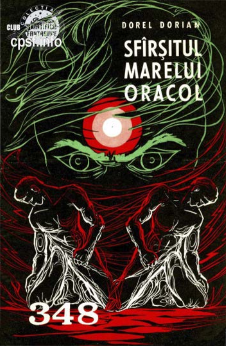
DOREL DORIAN

SFÎRŞITUL MARELUI ORACOL

348

348

DOREL DORIAN

Sfîrşitul marelui oracol

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: CORNELIU BÂRSANU
Schițele lui AUREL BUICULESCU
(în maniera lui TEO CELAN)
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

DOREL DORIAN

- S-a născut la 6 mai 1930 în Piatra Neamț.
- Debutează în publicistică încă din anii de liceu (1946—1948), colaborînd la „Tineretea" „Tînărul muncitor", „Revista elevilor", „Scînteia tineretului" ș.a.
- Viața șantierelor pe care avea să lucreze începînd din 1953, ca inginer energetician, îi inspiră primul volum de povestiri **„N-au înflorit încă merii"** (1955) și prima piesă de teatru **„Secunda 58"** (1958).
- Alte lucrări literare : piesele **„Dacă vei fi întrebat"** (1959), **„De n-ar fi iubirile"** (1961), **„Ninge la ecuator"** (1963), **„Oricît ar părea de ciudat"** (1965), **„Corigență la dragoste"** (1966), **„Joc dublu"** și **„Minciuni adevărate"** (1967—1968).
- Primele povestiri științifico-fantastice **„El și ea"** * si **„Dezvăluirile lui Teo Celan" : „O crimă perfectă"** și **„S. H. Contra 4"** ** datează tot din această ultimă perioadă. Eroii acestor povestiri — pe care, de altfel, îi veți reîntîlni și în **„Sfîrșitul marelui oracol"** — constituie liantul uman... și științifico-fantastic al unui volum de povestiri în pregătire la Editura tineretului. Teo Celan, logician și cibernetician de prestigiu înainte de a fi devenit criminalist și... memorialist al propriilor sale anchete, este creatorul unui selector heteroclitic S. H., un robot superevoluat și un infailibil partener în descifrarea complicatelor „rebusuri criminalistice" care structurează povestirile lui Dorel Dorian.

---

* *Colecția „Povestiri științifico-fantastice" 255—256 (iulie 1965).*
** *Almanahul „Știință și tehnică" pe 1968.*

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XV
15 mai 1969

Sfîrșitul marelui oracol

Zeița publicității anunță din oră în oră, stereotip, ultima noutate a Editurii Moderne: „Tentația însingurării" de Ramiz Linto Asir. Insuccesul pare asigurat. Numele autorului, prea complicat pentru a îngădui memorarea — această primă treaptă a oricărei celebrități —, vine să agraveze rezerva inițială față de titlul cărții. Obișnuința de a citi, redusă neîntrerupt, acuză criza de timp. Se vorbește tot mai mult despre un nou mod de lectură, în somn... Și totuși — revenind la cartea lui Ramiz Linto Asir —, dacă privirea cititorului ar întîrzia asupra încrustațiilor fine care, prin insistență, par să filigraneze coperta... O clipă ar fi de ajuns! Din țesătura fluidă de linii a ilustrației vor irumpe spre el, fascinîndu-l, — ca și pe noi, în urmă cu 21 de ani, — cele două statui cu nuanță violacee, singurele statui care, fără să-și infirme perenitatea, îmbătrînesc mereu.

Sfidată, ignoranța va încerca să le încorporeze în ceva știut, să le asocieze un nume. Dar, inutil! 21 de ani rivalizează, într-un anume sens, cu 21 de veacuri. Memoria noastră nu-i infailibilă. Și chiar dacă cele două statui aflate azi în Marele Muzeu al Enigmelor din vechiul Guadalvarin s-ar fi păstrat în amintirea noastră... Cînd să ne mai găsim timp, noi, cei atît de ocupați, să reintrăm pe Poarta Incertitudinii — principala poartă de acces, mi se pare și singura, — spre galeriile coincidențelor și ale întîmplărilor inexplicabile?

★

Inaugurînd Galeria Elevației, în preziua preluării celor două statui, același Ramiz declarase: „Vagabondăm prin cenușiul interastral în speranța regăsirii de sine, uitînd că regăsirea și climatul ei — existența lucidă și meditația — sînt undeva în noi și presupun, mai presus de orice, voință exersată".

Dedicația de pe fila de gardă a recentei sale lucrări — „celor care nu vor găsi nimic exagerat și ridicol în această nobilă tentație a autodescifrării" —, înainte de a fi ironică și tristă, demonstrează și azi consecvență. Poate și o înțelegere a vieții...

★

Ca și Ramiz, statuile violacee au darul să incite. De proporții umane, profund realiste și sugerînd prin expresie un moment de maximă concentrare, cele două statui sînt atît de asemănătoare între ele încît fiecare apare ca reflectarea celeilalte într-o oglindă în stare să adauge însă, miraculos, celor trei dimensiuni, o a patra : o profunzime complimentară, parcă a gîndului, ca o măsură mereu sporită a explorării în sine.

Dar cine ar putea să exprime vreodată întreaga stranietate a acestor două statui, unicitatea lor, inefabilul ?

Și cine ar putea admite — chiar și văzîndu-le — că nemișcarea lor, dezmințind tot ce știm, păstrează încă viață ? Că răceala lor e numai aparentă și că — în accepția cea mai exactă — statuile trăiesc ?

În catalogul galeriei, obișnuitele precizări privind semnificația grupului statuar lipsesc cu desăvîrșire. În locul lor un nume : Ramiz Linto Asir.

★

O parte dintre dumneavoastră — și în orice caz cei aflați azi în ciclul maturității febrile — își vor mai aminti poate de celebritatea pe care o cucerise în urmă cu ani un oarecare Delphi, logician strălucit și neuropsihiatru, considerat de locuitorii frumoasei stațiuni balneare Irocopo drept un veritabil oracol. Dezvăluirile sale, integral confirmate în timp, provocară în afara interesului imediat (și general) o justificată surescitare de masă. Și poate nu atît din cauza dezvăluirilor — trăim în fond într-o epocă sufocată de dezvăluiri — cît din cauza stranietății și anonimatului în care nou descoperitul oracol se complăcea. Onorariul îndeajuns de modest, asociat repulsiei față de publicitate, ridicase treptat acest prag de uimire inițială spre plafonul de adorație care, lipsit de busola bunului simț, e tentat să îmbrace pînă și dezvăluirile cele mai riguros științifice în haina unor profeții aumane. Prin același efort de supralicitare, disciplina anticipării — matematică la origine — se transformă într-un cult al unor revelări misterioase, iar Delphi, din „oracol" (de fapt prospectivist, logician și neuropsihiatru) — în mesagerul inspirat al unei noi religii. Sufocat de arbitrar și de ridicol, Irocopo-ul respira greu...

★

Închis în laborator, Delphi continua să lucreze. Singurul om din Irocopo care nu auzise că o comisie mixtă de matematicieni și juriști încearcă să enunțe „principiile și normele morale" ale noii sale religii. Continua să refuze onorariile nemeritate, neștiind că naivitatea va descoperi chiar și în acest refuz o generozitate cu totul inexplicabilă. Revelația prin dragoste afirmată de același oracol, atunci cînd nu mai găsea alt răspuns, determină, în sfîrșit, Grupul Raționalist al orașului să-i acorde, în cadrul unei solemnități speciale, titlul onorific de Magistru al Iubirii.

...Exact în ziua în care în registrul de călători al hotelului din Irocopo aveau să se înscrie — ca urmare a cinci sesizări neașteptat de ciudate : criminalistul Teo Celan (autorul prezentelor însemnări) și infailibilul său partener, S.H., un robot superevoluat, specializat în descifrarea celor mai complicate rebusuri anchetative. Relatarea la persoana întîi nu va mai surprinde pe nimeni...

Vorbim adesea despre probele concrete ale rememorării. Dar decît o stenogramă, o bandă de magnetofon sau o fotografie, atît de ușor și de frecvent trucate, nu e de preferat o încifrare grafică făcută sub semnul maximei subiectivități ?

T. C.

După mai bine de 20 de ani, amintirile (viața a dovedit-o frecvent) devin un mod de răstălmăcire. Mi s-a mai spus. Dar în perioada Irocopo-ului — și subliniez acest fapt — treceam printr-o cumplită nevroză ; orice efort de concentrare (și mai ales cel criminalistic) se materializa involuntar, și maladiv în esență, într-o serie de încifrări imagistice (între mîzgălituri și desene) pe care memoria vizuală a lui S. H., păstrîndu-le intacte, mi le oferă astăzi — criptice, dar de neconfundat între ele, — ca pe un excelent breviar memorialistic.

Iată, bunăoară, cîteva dintre primele conturări vizuale, inspirate — în transcrierea mea obsesivă de atunci — de cele cinci sesizări care ne-au adus în Irocopo : o clădire în flăcări se desprinde încet de pămînt, ca un balon de pe vremuri (cazul Morales) ; un vulcan în erupție (biata doamnă Lucille) răspîndește de jur-împrejur steaguri albe ca o chemare spre pace ; o pată de tuș negru, ca o deschidere brutală spre moarte... (Lagarasuki Wo) ; un microscop strivind un automobil ale cărui roți amintesc ochii unor oameni speriați (Bleuville) și o colecție de vignete, de litere și de semne incoerente, așezate meticulos, asemenea unor fluturi într-un insectar demențial.

Dar să revenim la sensul ascuns al acestor îmbătrînite desene și sesizări.

A) Depozitul central de proiecte — în flăcări.

„Secretarul juridic al Oficiului de brevete de interes public (un nume prestigios precedat de o suită de titluri) consideră de datoria lui să anunțe că drepturile de remunerare pe care le-ar îndreptăți în viitor proiectul de agravitaționare al domnului Iacinto Morales, decedat în timpul incendiului de la Depozitul Central de Proiecte au fost cedate prin testament organizației «Lumea fără tehnică».

Secretarul juridic (urmau din nou toate titlurile) n-ar fi considerat necesară sus-amintita informare dacă incendiul de la Depozitul Central de Proiecte n-ar fi determinat la timpul respectiv nenumărate controverse fără finalitate juridică ; în plus, conducătorii Oficiului de brevete, renumiții oameni de știință... (alte cîteva nume prestigioase) se declară contrariați de cedarea drepturilor privind amintitul proiect unei organizații cunoscute pentru pozițiile sale retrograde în domeniul științei și tehnicii. (Prin statutul său, «Lumea fără tehnică» își propune, după cum bine se știe, desprinderea psihică a omului modern de tentațiile și traumele civilizației și întoarcerea sa premeditată spre zonele neexplorate ale adevăratei sale lumi interioare. De reținut totodată că mult controversatul testament a fost înregistrat în preziua incendiului în care domnul Iacinto Morales avea să-și piardă viața.) Cu stimă...".

În mijlocul flăcărilor, în urmă cu 21 de ani, desenasem un imens „M". Un „M" care semăna puțin cu un craniu. Fumul îl acoperea misterios...

B) Moartea lui Lucille Andersen a fost provocată sau nu?

Desenul al doilea, pe care mi-l oferă retrospectiv S. H., e mai puțin criptic, deși erupția vulcanului, vag sugerată prin țesătura de linii, ar putea fi interpretată și ca o izbucnire a neliniștii sau ca o răscolire aberantă a unui cîmp de forțe. Dar, să urmărim sesizarea care, cu ani în urmă, îmi inspirase acest straniu desen.

„Procuratura orașului N. solicită prin prezenta o expertiză criminalistică asupra încetării din viață a cunoscutului vulcanolog

Swift Andersen — dispărut în urmă cu 12 ani — cît și asupra diagnosticului de «moarte naturală» care a fost emis acum cîteva săptămîni, cu prilejul neașteptatului deces al doamnei Lucille Andersen, soția eminentului vulcanolog. Amintita expertiză se impune cu deosebită stringență, dacă vom reține că întreaga colecție de filme, înregistrări radiografice, probe fizico-chimice și studii (nepublicate încă) ale regretatului Swift Andersen au fost cedate de soția sa — în preziua decesului — organizației «MAG», specializată în studiul condiționărilor reciproce dintre activitatea magmatică și starea psihică a colectivităților umane. Amintim că domnul Swift Andersen refuzase în timpul vieții colaborarea de orice natură cu sus-numita organizație. Cu atît mai mult opinăm... și așteptăm cu încredere...".

C) Lagarasuki Wo — cea de-a treia victimă. Ultima?

„Consiliul de administrație al Editurii «Inter» — abia acum observ că pata neagră de tuș din cel de-al treilea desen este înconjurată de o jerbă de flori — protestează împotriva hotărîrii judecătorești privind dreptul de reeditare, traducere și difuzare a lucrării «Viața în întuneric» a regretatului scriitor Lagarasuki Wo a fost remis Editurii «Ring», care, pînă la această dată, a ființat doar cu numele și n-a publicat încă nici o operă.

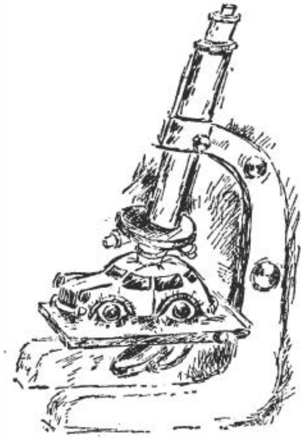
Nu contestăm, se înțelege, valabilitatea formală a scrisorilor prin care Consiliul «Ring» a fost autorizat de domnul Lagarasuki Wo — în preziua morții — să continue în exclusivitate opera de editare a «Vieții în întuneric». Ni se pare însă că amintita decizie ne prejudiciază moral, drept pentru care ne constituim în persoană juridică interesată și solicităm..."

Pata de tuș, restrînsă inițial, părea să fi crescut prin adăugiri și sedimentări repetate. Două dungi albe, intersectîndu-se, o puneau și mai mult în valoare.

D) Organizația „Natura pro natura" — implicată în dispariția lui Henry Bleuville?

Sesizarea a patra: „Familia regretatului medic imunolog Henry Bleuville constată cu surpriză că, la mai puțin de două săptămîni de la tragicul accident a cărui victimă a fost tocmai domnul Henry Bleuville, organizația medicală «Natura pro natura», înființată de domnia sa în vederea continuării lucrărilor lui în cazul unei dispariții premature, sistează orice subvenționare.

O asemenea decizie a președintelui organizației «Natura pro natura» jignește întreaga activitate științifică a celui ce a fost..."

Roțile automobilului strivit de microscop aveau în centrul lor, repetat, aceiași ochi gata să lăcrimeze.

E) Beneficiarul unor colecții de valoare incalculabilă refuză să-și comunice adresa. Numele său — Ramiz Linto Asir?

„Trezorierul Băncilor Reunite, Max Winston, aduce la cunoștința Oficiului criminalist însărcinat cu paza bunurilor particulare că este pus în situația dificilă de a remite noului proprietar, stabilit temporar în Irocopo, colecțiile speciale purtînd cifrul «197 RX». Cunoscînd că această localitate de interes balnear nu deține un serviciu de trezorerie și, cunoscînd totodată valoarea amintitelor colecții, vă cerem sprijinul... Menționăm că, de la primirea împuternicirii de cedare a colecțiilor, fostul proprietar n-a mai ținut legătura cu noi. Adresa domniei-sale ne este necunoscută, iar domnul Ramiz Linto Asir, noul proprietar, n-are obligația juridică de a plăti transportul și paza colecțiilor de la trezorerie pînă la Irocopo. Considerînd că sugestiile dumneavoastră ne-ar putea ajuta..."

În amalgamul de însemne haotice ale colecției-insectar, creionul fixase, după criterii încă incerte, cele trei inițiale ale lui Ramiz Linto Asir.

Cinci sesizări simultane — oricît de dificile ar fi — pot constitui un sistem de ecuații perfect rezolvabile. De aici și ideea creării unor roboți anchetativi, în stare să întreprindă cele mai complicate calcule criminalistice într-un timp record.

T. C.

Dar nu numai sesizările au căpătat o reprezentare concretă, criptică. Dialogurile mele cu S. H. din perioada Irocopo-ului, la fel de solicitante nervos, s-au constituit și ele în veritabile desene anchetative secrete.

Limba unui pendul străvechi, într-una dintre criptografii, e înlocuită cu o sabie. Cifrele care indică orele sînt acoperite cu lacăte. Fiecare lacăt închide o casetă, fiecare casetă — o colecție. Efortul descifrării desenului mă întoarce atît de mult în trecut, încît parcă mă aud pe mine însumi vorbind... Apoi pe S. H... Și, treptat, dialogul retrospectiv se reconstituie cu maximă fidelitate :

— Spune-mi, S. H., îți imaginezi cum ar putea să arate fizionomic și temperamental domnul Ramiz Linto Asir ?

— Ar trebui să cunosc mai întîi conținutul acelor enigmatice colecții de care amintește trezorierul Max Winston. Or, pînă la această oră... Vocea lui S. H. se stinge, dar misterioasele casete prin care acum 21 de ani reprezentasem grafic colecțiile, păreau să se redeschidă aievea, amintindu-mi prețiosul lor conținut.

— Imaginează-ți că ar fi cele mai diferite colecții, dragă S. H. : colecții numismatice, de o valoare incalculabilă...

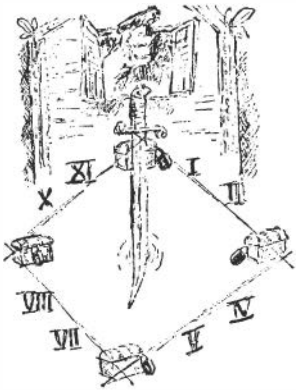
— Deci tipul de colecționar clasic, meticulos... mă incită S. H.

— Exact... Mai ales dacă vom face abstracție de existența a două colecții de perle și bijuterii cu ample rezonanțe istorice...

— Pare să fi fost un miliardar cu multiple valențe... Un umanist, totodată..., presupuse din nou, nu fără justificare, S. H.

Dar următoarele casete vin să-l dezmintă.

— Adaugă o colecție anatomică, S. H., o colecție cuprinzînd cel mai variat sortiment de elemente neuronale create artificial, de centri stimulatori...

— Încep să cred c-ar fi mai apropiat de tipul de colecționar erudit, riscă S. H.

— Va trebui să-ți revizuiești și această nouă imagine, S. H. Include în tezaur și cea mai fenomenală colecție de documente compromițătoare istoric : declarațiile unor oameni politici, scrisorile unor femei de lume, stenogramele unor întîlniri ultrasecrete, filmele unor situații considerate pînă astăzi incerte...

— Devine tot mai interesant !

— ...Dar și mai riguros explicabil, dragă S. H., dacă vom asocia și conținutul ultimei sale colecții : cea mai completă bibliotecă de lucrări filozofice publicate sau numai concepute vreodată de vreun gînditor.

1) Ramiz e beneficiarul tuturor celor 5 dispăruți ?

O nouă criptogramă în fața căreia, o clipă, involuntar, ezit : semnul clasic al operației de integrare urmat de produsul a cinci litere grecești. Și-mi amintesc, în sfîrșit, cum l-am rugat pe S. H. să asocieze elementele comune celor cinci sesizări și totodată colecțiilor în căutarea unui factor comun.

Circuitele sale logistice intraseră în acțiune și nu fără folos.

— Nu m-ar surprinde de loc, îmi comunică el, ca președintele organizației „Lumea fără tehnică" (beneficiarul proiectului de agravitaționare), președintele organizației „MAG" (pentru studiul condiționărilor reciproce dintre activitatea vulcanică și starea psihică a colectivităților umane), președintele Editurii „Ring" (interesat în publicarea „Vieții fără lumină"), cît și cel al organizației „Natura

pro natura" (care a sistat experiențele domnului Bleuville) să-l cunoască mult mai bine decît noi și mai de mult pe noul proprietar al colecțiilor.

— Nu m-ar suprinde, S. H. Cele patru organizații au sediul în Irocopo, pe aceeași stradă și la același număr.

— În cazul acesta, logistic, pare mai probabil ca toate cele patru organizații să fie conduse chiar de... noul proprietar al colecțiilor.

— Lucrezi atît de frumos, S. H., încît prevăd cu tristețe momentul cînd te vei putea dispensa de contribuția bătrînului dumitale coleg, Teo Celan.

2) Există vreo legătură între cultul oracolului și Ramiz Linto Asir ?

Următorul desen : un monument. Poate, un obelisc. Și-mi amintesc și acum clipa în care l-am desenat.

Prin fața hotelului nostru tocmai trecea o lungă coloană de adoratori ai marelui oracol. Demonstrau într-o ciudată tăcere — concentrare și detașare de sine — care ne îngrozea. Telepatic, îl urmăream pe S. H., acest mecanism al gîndirii exacte, întrebîndu-se : oare cele cinci situații

suspecte de crimă pe care le cercetăm ar putea fi desprinse de acest climat de admirație irațională ce stăpînește Irocopo-ul ? Și ce ar trebui să lichidăm mai întîi ?

Peste obelisc — abia acum intuiesc semnul exact al desenului — observ, întîlnindu-se în diagonală, două mîini înarmate cu două revolvere. Și iarăși îmi amintesc :

— Dacă undeva în lume, dragă S. H., se mai pot trage gloanțe fără ca ele să fie auzite, atunci acest loc se numește Irocopo.

— E adevărat, îmi răspunse S. H. În liniștea concentrării totale se pot auzi numai șoaptele. Gloanțele — nu ! Văd că preoții lor au și început să privească cu suspiciune spre ferestrele acestui apartament. Cred că ne-au auzit.

— Mai simplu, S. H. ! E singura fereastră care nu s-a deschis. Și indiferența unor eventuali noi locatari li se pare mai primejdioasă decît curiozitatea naivă a celor care au deschis toate geamurile...

— Să presupunem, mă întrebă S. H., că domnul Ramiz Linto Asir, eruditul președinte a patru societăți științifice și deținătorul celor mai valoroase colecții din lume, privește și el în această clipă, uimit, de la una dintre ferestrele acestor clădiri ?

— Nu, dragă S. H. ! În acest moment, Ramiz Linto Asir ne așteaptă. El știe că am sosit ; știe că aparențele fac din el beneficiarul imediat al tuturor acelor decese, accidente, incendii, dispariții... Chiar dacă nimeni și nimic nu va putea dovedi vreodată că ar fi fost efectiv implicat. Dimpotrivă, chiar. Stabilirea sa temporară în Irocopo îl va acredita — poate chiar onorîndu-l — ca pe un pasionat al fenomenelor de largă anvergură tragică (pe obeliscul desenat în urmă cu 21 de ani descifrez din ce în ce mai clar aceleași trei inițiale : R.L.A.) ; și că a venit aici pentru a înțelege, pentru a combate, pentru a limita riscurile unei mai ample răspîndiri a iraționalității. Și înainte de a-l putea bănui de ceva, ne va cere ajutorul. Cum ți se pare toată această ipoteză ?

3) A risca este egal în anumite situații cu a fi prudent ?

O horă tumultuoasă de semne de întrebare (S. H. întîrziase probabil să răspundă) și, în centrul ei, dominînd desenul, un semn de exclamare ca un protest.

— Ipoteza are o probabilitate de 66%, mă informă S. H., care îmi calculase între timp argumentele. Siguranța de sine și îndrăzneala — singurele care ar justifica totuși îngrămădirea a cel puțin cinci dispariții umane într-un răstimp atît de scurt — mă îndeamnă să cred că Ramiz Linto Asir va alege o soluție infinit mai riscată. Dar și mai oportună, poate, în măsura în care e decis să grăbească drumul anchetei noastre spre un eșec total. Deci după mine, continuă S. H., domnul Ramiz nu se va sfii să ne înfrunte direct, furnizîndu-ne o serie de date pe care, acționînd pe cont propriu, le-am fi aflat mult mai tîrziu și demonstrîndu-ne astfel, încă o dată, cît e de nevinovat...

În același moment, de parcă ni s-ar fi urmărit dialogul, se auzi apelul videotelefonului, dar circuitele video — dereglare cu totul neobișnuită — nu funcționau.

Domnul Ramiz Linto Asir, informat de sosirea noastră (nu l-am întrebat cum), se scuza că nu putea să ne întîlnească în următoarele zile. Considera totuși ancheta ca fiind foarte bine venită, deoarece cunoscuții săi — inginerul Iacinto Morales, doamna Lucille Andersen, Lagarasuki Wo, Henry Bleuville și prințul indian Acan Yub, fostul deținător al colecțiilor (îi aflasem, în sfîrșit, numele), trecuseră și ei într-o perioadă sau alta prin Irocopo... Coincidența, ne spuse el, i se pare ciudată, deși, în demența care a cuprins în ultima vreme orașul, nimic n-ar mai trebui să i se pară ciudat. În încheiere, ne rugă să-l ținem la curent și să-i solicităm, oricînd vom considera necesar, ajutorul.

...Fusese probabil momentul în care am desenat semnul de exclamare.

— Ai avut perfectă dreptate, S. H. Ramiz a ales soluția cea mai puțin probabilă. Înseamnă că e foarte sigur de sine și că, asemenea celor cinci dispăruți, am făcut și noi o mare imprudență venind în Irocopo. Numai că ei nu știau că au comis imprudența, iar noi o știm... Îmbucurător sau nu, avem un avantaj.

— Și mai avem unul, mă corectă S. H. Și explicîndu-se : Faptul că n-a vrut să-l vedem ! Ceea ce ar însemna că se numără printre cei ale căror fizionomii le-am mai văzut cîndva...

— Sau am fi putut să-l vedem circulînd sub cu totul alt nume. Pentru că există un fel de a risca al celor care fac din risc un sinonim total al hazardului ; este categoria infractorilor clasici care pierd dinainte partida. Dar există și un alt tip de risc, al celor care nu fac decît să-și mascheze cu ajutorul lui prudența. Categoria de infractori care 99 la sută din timp sînt cinstiți și, întîlnindu-i, vorbind cu ei, nici n-ai putea bănui cît de periculoși pot fi în răstimpul acelui „1" la sută.

— Dar atunci, îmi sugeră S. H. (eu tocmai desenasem talgerele unei imaginare muze a justiției), să răspundem și noi cu aceeași prudență, considerîndu-l, pînă la proba contrarie, un om ireproșabil. Șansele de a-l descoperi sub un asemenea „nume" reprezintă, la fel de logic, tot 99 la sută. (Abilitatea lui S. H. înclinase balanța.)

4) Victimele l-au vizitat pe Delphi ?

Ireproșabil fiind — cel puțin ipotetic — și admițînd ca premisă că avem de-a face cu un om foarte prudent, portretul său se schimba. Ramiz devenea pentru noi un om condus de rațiuni superioare, beneficiar prin accident al unor avantaje care, personal, îi repugnă... Cei cinci dispăruți, pe de altă parte, veniseră în Irocopo determinați de motive străine de orice calcul criminal : atrași de stațiunea balneară, chemați de treburi personale, seduși de fenomenul Delphi... Cine ar putea să știe, în realitate, de ce ?

Circuitul de intuire a relațiilor comice cu care-l înzestrasem relativ recent pe S. H. îmi provocă însă o frumoasă surpriză.

— Putem afla foarte ușor ce i-a adus aici, îmi sugeră S. H. întrebîndu-l direct pe atotștiutorul oracol.

— Te invidiez, S. H. (pentru prima oară în perioada anchetei din Irocopo desenasem un craniu foarte vesel). Luciditatea, m-am convins încă o dată, nu ne poate da decît o dimensiune a faptelor omenești. Sentimentele — o a doua. Dar, ca să înțelegem cu adevărat dramele, avem nevoie și de acest simț al umorului. Apoi, încercînd să mă molipsesc de la buna sa dispoziție : într-un oraș în care se află un oracol și un om cu simțul umorului, anchetatorii de tip Teo Celan aproape că nici nu mai sînt necesari. Dar asta numai dacă victimele n-au avut aceeași curioasă idee de a-l vizita pe Delphi... Și presupun că au avut-o ! (Craniul cel vesel rămînea totuși o caricatură. Rîsul și veselia nu-l rechemau la viață.). Descoperisem însă un început (un fir) : oracolul față-n față cu victimele. Dar pentru a merge mai departe, ar fi trebuit să aflăm de ce s-au dus la el și ce l-au întrebat.

— Mi-e greu să calculez, mă informă S. H. Programarea mi-ar cere foarte mult timp.

— Te-nșeli, nici nu este nevoie. Să ne imaginăm doar întrebările, toate întrebările plauzibile și, în funcție de ele — riguros probabilistic —, să stabilim cît mai exact ce ar fi putut să răspundă în cazul dat un oracol modern.

— Deci eu voi fi oracolul ! se amuză S. H.

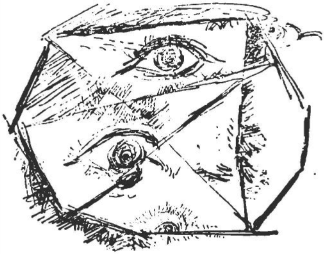
— Exact... Iar eu, rînd pe rînd, altă victimă.

De la un anumit moment, orice anchetă devine o suită de retrospective posibile, dintre care expertul alege pe cea cu adevărat plauzibilă. Dar numai dacă substituirea se bazează pe legi matematice, numai atunci excludem riscul erorii.

T. C.

Retrospectiva I : Argumentația lui Morales și replica posibilă a oracolului.

Ochi halucinanți... Probabil ochii lui Iacinto Morales. Ochi cuprinși într-o formă octogonală. Totul pe un trup contorsionat, desprins parcă definitiv de pămînt. De jur-împrejur, zburînd ca păsările, tot felul de obiecte care nu vor zbura niciodată.

Intrasem deci — desenul o confirmă — în rolul primei victime.

— Stimate domnule Delphi, sînt inginerul Iacinto Morales, un specialist destul de apreciat în lumea atît de controversată azi a tehnicii moderne. Am 38 de ani și un proiect de care, nu rareori, mă simt speriat eu însumi și, propunîndu-l cu înverșunare Oficiului de brevete, mă întreb unde ar putea să ne ducă eventuala lui acceptare. Dar ca să mă-nțelegeți, ar trebui să vă familiarizez — fie și în linii mari — cu obiectul și perspectivele proiectului meu.

Întreaga noastră civilizație este gravitațională. Mișcarea, tehnica, mașinismul, construcțiile sînt condiționate de această permanentă atracție a gravitației, pe care o măsurăm, o introducem în calcule, o utilizăm în toate edificările noastre, deși — să nu vă surprindă — încă nu-i cunoaștem natura. Frecarea și inerția, viteza zborurilor și prăbușirile abisale sînt dependente de această forță telurică. Civilizația și omul au evoluat sau au involuat prin supunerea docilă în fața acestui aliat și inamic al oricăror avînturi. Limitele noastre omenești — și nu numai cele ale civilizației, dar și cele ale culturii — sînt tot gravitaționale. Noi nu putem concepe un salt fără să-i intuim finalitatea. Poate și îmbătrînirea (și moartea) sînt tot consecințele acestei gravitații... De aici, și proiectul meu : crearea unui cîmp de sens invers în stare să anihileze conservatorismul gravitațional. Pentru prima oară, oamenii ar fi eliberați de propria lor greutate. Imponderabilitatea ar revoluționa noțiunea de mișcare... Omenirea ar reintra în fericita lume a copilăriei, reînvățînd să meargă ! Firește, proiectul pare întrucîtva demențial și, în înțelegerea zilei, chiar inutil și puțin... auman. O soluție relativ simplă ar fi să mă sinucid, pentru că, trăind, n-aș mai putea renunța la obsesiile mele antigravitaționale... O altă soluție s-ar dovedi experimentarea parțială a ipotezelor mele, deși, parțială fiind, va eșua sau va fi împinsă spre eșec de partizanii vechii civilizații. Credeți, domnule Delphi, că partida este definitiv pierdută ?

S. H. se străduise între timp să intre în rolul oracolului. Dar, spre deosebire de mine, care avusesem la dispoziție dosarele celor dispăruți și puteam să-mi imaginez destul de riguros întrebările lor, el a fost obligat să modeleze un personaj prezumptiv, cu destule neclarități (temperament, viteză de reacție etc.), în prezența căruia însă toți cei cinci dispăruți ar fi încercat, dintr-un motiv sau altul, aceasta era premisa — nevoia confesiunii. Răspunsul lui S. H. în aceste condiții nu era decît un răspuns orientativ, plauzibil, mai mult sau mai puțin apropiat de cel real.

— Din punctul meu de vedere, începu el, al specialistului neuropsihic nepregătit să aprecieze frumusețea unui atare proiect, con-

sider că treceți printr-un proces de fixaj intelectual, exclusivist, care vă anulează reacția și recepția logică la contraargument și, prin aceasta, vă elimină din circuitul celor care au dreptul să decidă asupra faptelor lor.

— Aș fi deci, după dumneavoastră, un nebun ?!

— Sau un profet, îmi răspunse S. H., cu abilitatea pe care o atribuia intuitiv lui Delphi. Totul ține de probabilitatea afirmațiilor dumneavoastră. Caracterizarea finală va aparține timpului.

— Dar pentru asta ar trebui să transmit ideile mele acestui timp viitor, să le înregistrez ca pe o ipoteză de lucru. Credeți oare că există cineva care ar fi dispus să se hazardeze în transmiterea în timp a acestor idei ?

— Numai o organizație potrivnică actualei civilizații — sugeră imaginarul oracol. (În jurul formei octogonale cu care-l identificasem în primul desen pe Iacinto Morales, schițasem ulterior o barieră de netrecut.) Sau o organizație care și-ar propune să întoarcă omul modern spre el însuși... (Din dreptul barierei pornea totuși, greu descifrabil, un drum.)

— Propunerea dumneavoastră e judicioasă, i-am răspuns eu, deși acest răspuns ar fi putut să nu mai fie al lui Iacinto Morales. Apoi, încercînd o continuare mai plauzibilă : M-ar fi tentat totuși, mărturisesc, să predau o copie a lucrării mele Depozitului Central de Proiecte, pentru a fi studiată real, experimentată sau, cel puțin, conservată. Să-l predau, ce părere aveți ? Apoi încercînd să exclud un răspuns eronat : Fii atent că-i o simplă ipoteză !

— Cele două soluții nu se exclud, îmi replică S. H.

Scena ajunsese însă la un punct mort (desenul era anulat de două linii încrucișate). Trebuia să intuim neapărat pasul următor al întrevederii : cum au ajuns Morales și oracolul să discute despre acea organizație stranie — „Lumea fără tehnică" ? Cine i-a menționat mai întîi numele ? Și cine a amintit despre necesitatea unui testament în favoarea acelei asociații ?

— Desprinde-te de logica oracolului, încearcă să fii tu însuți, S. H. !

— Oracolul ar fi putut să-l influențeze telepatic... Să-i creeze impresia că ar fi ideea lui.

— Nu cred. Moartea lui Iacinto Morales a fost consecința unei imprudențe. O imprudență previzibilă numai în măsura în care oracolul ar fi izbutit să-l cunoască perfect pe Iacinto Morales, să știe dinainte că acesta intenționează să-și depună lucrarea într-ascuns, prin efracție, la Depozitul Central de Proiecte... Să știe, deci, chiar și ceea ce Morales nu i-ar fi spus niciodată... Și să-i strecoare în subconștient, ca pe o hotărîre la care ajunsese el însuși, ideea imprudentă de a acționa pe cont propriu și într-un asemenea mod încît, la timpul oportun, să declanșese incendiul. Și poate ar fi fost necesar ca oracolul să intuiască și înclinarea lui Iacinto Morales spre rezolvări brutale, riscate, la limită... spre moarte. Ceea ce avea să-i întărească presupunerea că într-un moment critic ar putea deveni victima propriei sale decizii.

S. H. îmi atrase atenția că divaghez. Tot ceea ce spuneam îl excludea (sau nu-l mai amintea) pe Ramiz.

— Adevărat... Să reconstituim și celelalte patru întîlniri cu oracolul...

Retrospectiva a II-a : Destăinuirea lui Lucille Andersen și cauzele posibile ale morții ei.

Chipul unei femei obosite de viață, bolnavă poate, dar care ezită să implore îndurare. O oboseală demnă, care nu-i ascunde inteligența, curiozitatea... Sincer vorbind, un portret cu care și azi, retrospectiv, mă mîndresc. Și iată scena care-și propunea să reediteze întîlnirea acestei femei cu oracolul.

— Sînt bătrînă, domnule Delphi. De la moartea soțului meu, eminentul Swift Andersen, au trecut 12 ani... Și lucrările lui nu le

continuă nimeni... Pentru că nimeni n-a mers cu fantezia atît de departe cît a mers el. Toți se tem... Presupunerea lui că fiecărui impuls magmatic îi corespunde o răbufnire a iraționalului uman — și poate chiar o crimă — n-a găsit adepți... Dar soțul meu a coborît în vulcanul Matazari, chiar în preajma ultimului război... Filmele și seismogramele sale atestă cu certitudine că fiecare mișcare telurică se repercuta deasupra, în conștiința oamenilor, în deciziile generalilor, în declarațiile guvernelor. Firește, era o acțiune în dublu sens... Orice accelerare a iraționalului din conștiința oamenilor grăbea izbucnirea vulcanului. Și eu sînt convinsă că atacul eronat al armatelor verzi, cu

o zi înainte de termenul stabilit de propriul lor comandament, a grăbit erupția. Ei l-au ucis pe soțul meu! Dacă n-ar fi atacat eronat, ar mai fi avut timp să iasă la suprafață... Dar cine să preia azi acest nobil studiu al corelației dintre mișcarea magmatică și comportamentul colectivității umane?

S. H. se supuse din nou legilor reconstituirii și se strădui să răspundă, așa cum ar fi făcut-o, probabil, oracolul:

— Există o organizație, cred, care își propune tocmai o astfel de activitate.

— Am auzit de existența ei, domnule Delphi. Dar Swift, după cîte știu, n-o stima. Organizația aceasta, departe de a urmări doar un scop teoretic, pur științific, avea și un program... și Swift se temea că inițiatorii ei vor să provoace conștient niște erupții suplimentare, care să însemne tot atîtea conflagrații.

— Au trecut 12 ani, doamnă. N-ar fi exclus ca profilul organizației să se fi schimbat între timp... De ce nu încercați?

S. H. — începeam să-mi dau seama — sesizase curiozitatea și inteligența interlocutoarei sale. Dar oboseala ei, prea puțin prezentă în cuvinte, oboseala care domina întregul ei portret — nu. Era și vina mea... Ar fi trebuit să-l întreb mai direct.

— Nu ți s-ar părea plauzibil, S. H., pornind de la logica deslînată a confesiunii, că doamna Lucille Andersen ar fi putut veni la oracol împinsă de o anumită stare de oboseală?

— Judecînd după cuvintele ei, nu.

— Nu crezi că Delphi ar fi putut observa că doamna Lucille Andersen, bolnavă incurabil, mai are de trăit numai cîteva zile sau săptămîni, un timp în orice caz limitat și riguros estimabil. Și că un emisar al organizației „MAG", sosit în orașul ei, chiar în preziua morții, ar fi putut obține fără nici un efort filmele și documentele științifice rămase de la Swift?

S. H. ezită să-mi răspundă; ceea ce însemna că ipotezele, posibile în principiu, n-aveau o acoperire de probabilitate.

Retrospectiva a III-a: Demența lui Lagarasuki și reacția posibilă a oracolului.

O cîrtiță, un sobol, un liliac și, între ele, doi ochi lipsiți de acea licărire care trădează vederea. Ochii unui orb.

— Probabil că ați auzit deseori, domnule Delphi, că oamenilor lipsiți de un anumit simț — să spunem al mirosului — li se

dezvoltă mult mai puternic gustul. Cei care nu văd au un auz mult mai fin. Cei surzi și orbi au un simț tactil exacerbat. Lipsiți de darul vorbirii, cei fără glas dobîndesc o forță sporită de exteriorizare prin gest. Pustnicii izolați în chiliile lor își creează un al doilea univers, în întuneric, și descoperă în inacțiune o nouă rațiune de a fi. Simțurile noastre perfecte și tentațiile fără număr ale lumii exterioare ne fac dimpotrivă să nu mai vedem, să nu mai auzim, să nu mai avem timp să vorbim și să uităm chiar mobilul primordial al existenței noastre. De aici și ideea noii mele lucrări „Viața în întuneric"…. Lipsiți de reprezentarea concretă a lucrurilor, vom sfîrși prin a le surprinde esența. Cuvintele desprinse de concretul figurativ și de atîtea ori exterior al celui care le-a emis ne vor cere pentru a le deosebi un nou simț, poate și un nou organ, în stare să radiografieze în întunericul minții omenești cele mai inexprimabile reprezentări… Dar am uitat să mă recomand : numele meu este Lagarasuki Wo.

— Nu cred în speculațiile dumneavoastră, domnule Wo. Şi dacă aveți totuși demența afirmației...

— Curajul !

— Demența este un curaj lipsit de acoperirea lucidă a argumentației și a scopului final... Deci dacă aveți demența afirmației, de ce n-aveți și demența unui autoexperiment ? Lipsiți-vă de vedere... Vă veți dezvolta noul simț...

Scena se desfășurase infinit mai alert decît cele de pînă acum, dar probabil și cu mai multe inexactități. De aceea, am și intervenit.

— Dragă S. H., exagerezi, în felul acesta domnul Lagarasuki ar fi intuit o anume ostilitate și ar fi refuzat ideea oricărei colaborări... Or, Ramiz Linto Asir, să nu uităm, e proprietarul editurii «Ring», singura autorizată să-i tipărească lucrarea...

Retrospectiva a IV-a: Comportamentul lui Bleuville și consecințele lipsei de logică.

Un om mutilat. Mutilat fizic, dar mai ales fizionomic. Un infirm care-și poartă infirmitatea ca pe o distincție. Începusem cea de-a patra reconstituire.

— Imunizarea antivirotică totală a fost după mine — Bleuville, Henry Bleuville ! — una dintre cele mai mari imprudențe. Virusurile, anihilînd organismele deficitare, contribuiau activ la realizarea selecției naturale. Mulțumită lor, organismele debile erau eliminate din circuitul vital, mult înainte de a fi generat descendenți. Virusurile ucideau indivizii, dar micșorau maladivitatea speciei... Și cine ar putea să ne asigure că, datorită acestei nefaste imunizări, eu însumi — Bleuville, Henry Bleuville ! — nu sînt un descendent al unei ramificații umane de care natura ar fi putut să se dispenseze ? Și de unde puteți ști că eu, descendentul periculos al unui organism pe care virusurile l-ar fi expediat crematoriului, nu voi goni pe autostrăzi cu cîteva sute de kilometri pe oră și voi ucide... un oracol ? Iertați-mă, vă rog, dumneavoastră puteți aproxima cam cîți oameni am ucis eu pînă azi ? Sau cîți aș mai putea ucide în viitor ? Mult mai mulți decît oricare virus... Împotriva mea, domnule Delphi, cum vă imunizați ? De aici și ideea

organizării unei asociații de salvgardare a selecției, „Natura pro natura"... Numai că ceea ce-mi lipsește este un geniu al acțiunii, un creier primar, un spirit concret fără prejudecăți și principii stupide... Cunoașteți un astfel de spirit?

Atent la indicațiile mele privind demența lui Bleuville, S. H. încerca totuși să fie imparțial.

— Nu cunosc, domnule Bleuville. Dar dacă el există, va deveni cu siguranță aliatul dumneavoastră. O să vă solicite el.

— Ipoteza e frumoasă, S. H., dar nu mă convinge de loc... Încerc neîntrerupt sentimentul că minimalizăm forța acestui oracol. Și demonstrîndu-i: Gîndește-te la accidentul a cărui victimă avea să fie însuși Bleuville... Gîndește-te la coloana de adoratori de acum o jumătate de oră... Poate că logica noastră nu poate intui lipsa lui de logică?

— Cred doar, îmi răspunse S. H., că le dezvăluim prea curînd intențiile. Ar trebui să ne apropiem mai discret de momentul destăinuirii.

Retrospectiva a V-a: Proiectul lui Acan Yub și impulsul spre deconspirare.

Un nou desen: între două planete, un scripete sau o spînzurătoare. Călăul are aripi de înger. Reconstituim ultima întîlnire.

— Sînt Acan Yub. Ați auzit de mine?

— Revistele trezoreriei vă citează frecvent printre marii depunători. Și v-am mai întîlnit numele, cred, printre fondatorii diferitelor organizații de binefacere, care v-au și acordat, mi se pare, titlul de prinț al marilor donații.

— Ați auzit și de intenția mea de a vinde cele șase colecții aflate la trezorerie?

— Motivul care vă animă nu poate fi decît foarte uman...

— Umanitar, domnule Delphi. Simplele binefaceri înfăptuite pînă

acum nu mai sînt suficiente. Şi aş fi dispus să-mi folosesc averea pentru a înfăptui primul act radical de binefacere. Dar nu prin lichidarea spartană a celor care, mai tîrziu, neajutoraţi, au nevoie de binele nostru. Cei neajutoraţi real sînt de fapt cei supradimensionaţi emotiv, cei capabili de prea multă dragoste, de prea multă dăruire de sine, de un infinit altruism. Pe toţi aceştia — în intenţia mea — vreau să-i trimit, la puţin timp după naştere, pe o cu totul altă planetă. Să nu mai bea laptele unor mame care le-ar transmite involuntar şi tristele lor experienţe, spaima şi lipsa de curaj. Ei nu trebuie să afle că lumea noastră nu mai cunoaşte iubirea decît prin accident. Acolo, pe îndepărtata planetă a purităţii Frigului Absolut, vor avea din nou o poartă deschisă spre vis.

S. H., programat de un spirit uman, nu putea să nu-l contrazică, chiar dacă se voia în clipa aceea oracol.

— Dar pe planeta Frigului Absolut copiii vor muri !

— Nu vom şti niciodată... Vom spera că au rămas în viaţă.

Aversiunea lui S. H. faţă de Acan Yub abia izbutea să se ascundă sub masca totală de linişte a presupusului oracol.

— Cunosc pe cineva — imagină S. H. — care ar dori să vă cumpere toate cele şase colecţii. Dar e un om ciudat. Cred că orgoliul l-ar îndemna să facă mai întîi public proiectul dumneavoastră... În felul acesta, cumpărarea celor şase colecţii l-ar onora şi pe el, ca pe un act indirect de subvenţie morală.

Sugestia lui S. H., demnă de un oracol interesat să-l recomande călduros pe eventualul cumpărător, mi se păru preţioasă. Mai puţin poate ideea publicării proiectului...

— Publicarea, S. H., a fost cea mai gravă eroare pe care a comis-o Acan... De ce Delphi l-ar fi împins s-o facă ?

— Ştiu doar că proiectul a fost publicat. Că Delphi ar fi putut să-l convingă. Exceptînd demascarea, nu întrevăd altă raţiune.

— Şi dispariţia subită şi definitivă a lui Acan Yub ? Cum ţi-o explici ?

S. H. se indignă.

— Pentru asta s-ar cuveni să fiu realmente un oracol. Şi domnul Teo Celan, creatorul meu — dacă vă amintiţi —, nu mi-a conferit un circuit pentru proorociri.

> **Fantezia anchetatorului nu intervine atît în interpretarea faptelor cît în descifrarea „petelor albe", momentele despre care nu ştim nimic.**
>
> **T. C.**

a) Publicitatea făcută în jurul oracolului a fost întîmplătoare ?

Cîtva timp am tăcut. Fiecare dintre noi simţea nevoia să-şi rînduiască impresiile (înţelegerile, revelaţiile chiar), cu totul altele decît cele pe care le avusese cu o zi înainte, atunci cînd ne întîlnisem prima oară cu imaginea destul de neconcludentă a celor cinci dispăruţi. Faptele aflate la dispoziţia noastră rămăseseră în linii mari aceleaşi — nici eu şi nici S. H. nu inventasem nimic care să nu fi fost menţionat în primele anchete. Dar dialogul — acest efort de imaginare a întrevederilor dintre victime şi oracol — schimbase radical unghiul de interpretare al faptelor.

Fireşte, nu înţelegeam încă strania capacitate a oracolului de a-i conduce şi obliga pe cei cinci la un asemenea grad de sînceritate (şi obiectivizare) ; nu înţelegeam cum determinase (sau intuise) apropiatele lor decese, sinucideri, accidente. Dar era absolut clar pentru noi că fiecare dintre cei cinci fusese la oracol şi că această întîlnire cu el, conştient sau nu, influenţase, grăbise, facilitase sau — în varianta cea mai nevinovată — nu contracarase sfîrşitul celor cinci. Evident, aceasta nu explica încă ce-i adusese la Irocopo. Odată ajunşi însă, o exacerbare a orgoliului şi o degringoladă a stărilor psihice — spaime, insatisfacţii, refulări, inhibiţii — le anulase prudenţa şi le crease o disponibilitate suplimentară de încredere într-un om, sau oracol, pe care, în mod logic, ar fi trebuit să-l conteste.

Dar nu cumva acest plus de încredere, această nevoie de destăinuire şi această clipă de imprudenţă fatală fuseseră influenţate şi de starea întregului Irocopo ?

Un „D" uriaş, iniţiala oracolului, domina — vizibil de la sute de metri — toate panourile publicitare. Printr-un sistem ingenios de proiectare transfocaţională, aceeaşi majusculă obsedantă se strecura insidios şi pe pereţii interiori ai caselor, pe albul perinilor — noaptea, pe retină — în vis. Cine ar fi putut să reziste acestei permanente şi obositoare prezenţe ?

b) Vizita la oracol — o necesitate imperioasă ?

Capul unui om explodînd asemenea unei grenade — unul dintre cele mai cumplite desene pe care le făcusem în Irocopo — mă ajută să înţeleg că ura mea faţă de această permanentă imixtiune a publicităţii în conştiinţă mă urmăreşte de mult. O schiţă a proiectilului-cap lovea într-o poartă pe care scria „Delphi". Intenţionam, deci, să-l vizitez şi eu.

— Crezi că domnul Delphi, mă întrerupse S. H., e informat şi el asupra vizitei pe care vrem să i-o facem ?

— Nu m-am gîndit, S. H. Dar sînt convins că n-ar refuza să ne primească de îndată ce ne-am manifesta o astfel de dorinţă. Numai că nu ne-am interesat pînă azi cine ar putea să ne moştenească pe noi în cazul unui sfîrşit imprevizibil. Să nu existe cumva o asociaţie a criminaliştilor care să devină automat beneficiara tuturor lucrărilor noastre !

— Şi ceea ce ar fi infinit mai grav — îmi replică S. H. — ca preşedintele ei să fie acelaşi Ramiz Linto Asir.

Dar nu mai era o glumă. Ce ne determinase — fără nici o solicitare presantă — să întreprindem această anchetă ? Ce căutam, nechemaţi, în acest oraş al demenţei care era Irocopo ? Nu cumva acel „D", lipit pretutindeni şi vizibil de oriunde, ne chemase spre el ?

c) S. H. şi Delphi faţă în faţă.

Am hotărît să vizităm oracolul fiecare în parte, astfel încît să ne putem compara impresiile cu o sporită obiectivitate. Hotărîrea avea înlăuntrul ei, presupun, şi un element de prudenţă. (Toţi cunoscuţii pe care i-am întîlnit în amintita perioadă în Irocopo erau surprinşi de starea depresivă care, după ei, îmi caracteriza absolut toate acţiunile. Desenele — capete, ochi, explozii, pete de tuş — păreau s-o confirme).

Primul îl vizită S. H. Se anunță cu o zi înainte — oracolul se declară de acord —, dar S. H., la fel de cordial aparent, nu se grăbi să-l prevină pe Delphi asupra caracterului său auman. Înfățișarea exterioară, așa cum am mai spus-o și cu alte prilejuri, nu-l trădase pe S. H. ca fiind un superrobot. Delphi nu întîmpină însă nici o dificultate în a-l defini încă din primul moment drept un selector heteroclitic modern, arătîndu-se impresionat de circuitele sale logistice și apreciindu-i la fel de exact toate limitele. Memoria lui S. H. înregistrase cît se poate de exact acest prim moment al întîlnirii lor.

— Prezența dumitale aici, domnule S. H., are darul să mă întristeze — îi mai spuse Delphi. Cînd un superrobot cu capacitățile dumitale selective vine să-ți pună întrebări, înseamnă că ai încetat să mai fii doar un punct de atracție pentru călătorii în trecere și că ai devenit tu însuți obiectul unei riguroase anchete. Și m-ar întrista vizita dumitale și mai mult dacă n-aș intui totodată că dintre toți cei meniți să-mi analizeze activitatea, dumneata, prin însăși logica alcătuirii, vei fi cel mai obiectiv dintre anchetatori. Dar să renunțăm la introduceri. Cu îngăduința dumitale, îți voi „copia" programarea, îmi voi însuși alcătuirea dumitale specifică și, cu virtuțile unui veritabil model, mă voi identifica fulgerător cu îndoiala, neîncrederea și întrebările care te preocupă. De altfel, acesta este sistemul meu de lucru, pe care destăinuindu-ți-l (în general nu-l declar), nu fac decît să anticipez viitoarele dumitale constatări. M-am autoînzestrat, printr-un lung proces volitiv, cu această capacitate de remodelare rapidă a personalității subiectului aflat în fața mea. Fără să exagerez, deci, afirm că, dedublîndu-mă, obținînd alcătuirea și înmagazinările neuronale ale interlocutorului meu, devin pentru acesta din urmă un perfect alter ego, în stare să-i răspund... ceea ce singur ar fi ezitat să-și răspundă. Dar, evident, nu descopăr decît ceea ce orice om, investigînd în sine, ar fi putut descoperi. Nu sînt un mistic, după cum vei vedea, ci un raționalist. Să trecem însă la momentul experimentării.

S. H. — după cum mă informă ulterior — avu senzația unui fluid care, învăluindu-l, îi cerceta atent centrii de acțiune și de selecție ai informației. Deveni mai puțin mobil spiritual, de parcă ar fi fost victima unui supraefort sau a unei catalepsii care, paralizîndu-l fizic, nu-i altera totuși observația. Încercă totodată senzația unei imixtiuni în lumea sa interioară — veritabil viol de personalitate —, la care propriile sale circuite nu numai că nu mai opuneau rezistență, dar veneau în întîmpinarea „agresorului". Și pentru prima oară, S. H. încercă sentimentul că cineva ar putea ști despre el mai mult decît știe el însuși.

În tot acest timp, Delphi, însușindu-și alcătuirea neuronală a lui S. H., îi studie programarea, parcurse integral rezultatele anchetelor executate de S. H. anterior, află de existența unui al doilea criminalist, Teo Celan, și sesiză mai ales, cu totală exactitate, scopul prezenței noastre în Irocopo.

Delphi află deci — dacă nu știa dinainte — de moartea celor cinci, și mai ales de tensiunea mistică ce cuprinsese orașul. Evident, urmărindu-i activitatea neuronală, Delphi observase că și S. H. îl studiază cu aceeași atenție și că dispozitivele telepatice ale selectorului heteroclitic nu rămîn în afara nici unui raționament la care el ar fi putut să ajungă. Dar pentru Delphi, ceea ce aflase de la S. H.,

modelîndu-l, era atît de important — și vital într-un anume sens — încît nu-l mai speria riscul a ceea ce S. H., la rîndul lui, ar fi putut să afle.

Reflecțiile oracolului, înregistrate de S. H. — mai ales cele privind desfășurarea anchetei —, au infirmat multe dintre ipotezele noastre.

Întîlnindu-l pe Iacinto Morales, bunăoară, Delphi a înțeles foarte bine că orgoliul îl va determina pe autorul agravitaționării să-și depună lucrarea la Depozitul Central de Proiecte, că va încerca acest lucru nu printr-o înregistrare oficială, ci în secret, introducîndu-se fraudulos și provocînd chiar — în cazul în care ar fi fost surprins — un act cu consecințe mai grave. Morales nu voia însă să-i familiarizeze pe funcționarii Depozitului Central de Proiecte cu ideile sale și, pe de altă parte, se temea de existența unor contraproiecte. Analizîndu-l, oracolul descoperise în subconștientul său — sub formă incipientă — și o intenție aventuristă : aceea de a distruge proiectele care, înregistrate mult înainte și programate riguros cronologic, ar fi putut întîrzia realizarea proiectului său. E drept, Delphi nu se așteptase la o distrugere atît de naivă, prin foc (incendiul fusese într-adevăr declanșat de Morales), dar bănuise și-l avertizase că se află într-o stare de tensiune în stare să-l conducă la decizii eronate, imprudente, riscante. Morales însă, poate sub influența proiectului său — imaginîndu-se într-o lume agravitațională —, pierduse sentimentul realului. Oracolul îi sugerase ideea de a depune proiectul la o organizație care l-ar fi putut sprijini. Nu știa însă nimic despre existența „Lumii fără tehnică".

Pe soția lui Swift Andersen, Delphi o simpatizase din primul moment. A înțeles că e grav bolnavă și nu i-a ascuns adevărul ; în accepția lui, o compasiune formală și o încurajare lipsită de acoperire ar fi fost mai criminale decît moartea însăși. Sfîrșitul lui Lucille Andersen n-a fost grăbit însă de intervenția sa, ci de atenția cu care ea urmărea mișcările magmatice. Copiindu-i memoria, Delphi aflase de la Lucille Andersen de existența organizației care se ocupa cu studiul relațiilor între activitatea umană și cea telurică. Nu văzuse nici un impediment în cedarea ideii... dar, personal, el n-a trimis nici un emisar pentru a prelua — în preziua morții — lucrările rămase de la Swift Andersen.

„Viața în întuneric" a lui Lagarasuki Wo i se păruse aproape o nebunie. Ca și intenția mai mult decît periculoasă a lui Bleuville de a recrea în condiții de laborator întreaga lume virotică. Preluîndu-le însă gîndurile cele mai intime, oracolul aflase de intenția lui Lagarasuki Wo de a experimenta personal ideea propriei sale lucrări (veritabilă sinucidere) și înțelesese la fel de bine că nebunia vitezei îl va conduce pe Bleuville la un accident, cu siguranță fatal, mult înainte de a fi înfăptuit nebunia virotică. Delphi nu știa însă nimic despre Editura „Ring" sau despre consiliul Societății „Natura pro natura".

În privința lui Acan Yub, în schimb, contribuția sa fusese hotărîtoare. Acan era un om în stare să-și realizeze proiectul : demențial, dar totodată organizat și metodic. Delphi a considerat deci că ar fi de datoria lui să-l împingă spre publicarea proiectului, care, aflat în atenția opiniei publice, ar fi putut declanșa o indignare și o condamnare în stare să-l compromită încă din ziua apariției. Nu pre-

văzuse însă că instinctul matern — asociat celui de conservare — va reacționa prompt și la fel de radical pe cît intenționase Acan. Forța de șoc telepatică a milioanelor de părinți care se simțeau în pericol avea să acționeze asemenea unui laser de o forță incalculabilă. În cel mai exact sens, Acan fusese pulverizat.

Despre colecții însă? Unde au ajuns? Nu știa nimic... deși numele lui Ramiz Linto Asir îi sugerase o explicație posibilă și-i indica un vinovat.

La sfîrșitul întîlnirii, îl rugă pe S. H. ca a doua zi să revină împreună cu partenerul său, domnul Teo Celan.

Se pierde deseori din vedere că momentul final al oricărei anchete, înainte de a fi descoperirea vinovatului, este sinteza diferitelor elemente disparate la care s-a ajuns. Descoperirea vinovatului devine astfel singura concluzie posibilă a faptelor.

T. C.

A doua zi, m-am prezentat totuși singur și, probabil, din aceeași prudență. Dar teama mi se dovedi inutilă. În fața mea, imobile, într-o nuditate și pietrificare statuară, se aflau două alcătuiri omenești, perfect identice, care mi-ar fi putut aminti ca înfățișare doi gemeni pe care nimeni și nimic nu i-ar fi putut deosebi. Unul dintre ei — cum aveam să aflu dintr-o scrisoare alăturată — era fostul oracol Delphi.

„Stimate domnule Teo Celan, venirea dumneavoastră în Irocopo a avut pentru mine efectul unei tragice revelații. Am aflat că strădania mea prelungită de a ajunge la copierea activității cerebrale a semenilor mei — pentru a-i ajuta mai apoi în meandrele autodescifrării — ascunde într-însa un risc lipsit în ultimă instanță de orice acoperire umană. Cei care vin să întrebe nici nu merită adesea sinceritatea unui răspuns (Bleuville, Lagarasuki Wo, Acan), iar celorlalți, care ar merita-o, nu trebuie să le răpim totuși responsabilitatea descrifrării acestui mister, care nu e decît propria lor personalitate. Am fost de bună credință în intențiile mele... și n-aș fi putut bănui că studiile mele, antrenamentul neîntrerupt, renunțările vor favoriza crima și iraționalul.

Ce s-a întîmplat însă? După cum am reușit să înțeleg încă din primii ani de activitate, eram și eu, într-un sens metaforic, tot un robot... Un robot viu, cu un grad avansat de personalitate sau, poate, un om care, impunîndu-și un program riguros și renunțînd la o gamă infinită de activități în favoarea unui efort unidirecționat, a ajuns — prin concentrare și o imensă voință — cel mai straniu robot... Înclin spre ultima variantă, deși, speriat de particularitatea și de unicitatea acestui caz, mă declar și eu uneori adeptul primei explicații. Nu-i important sau nu mai e important pentru mine...

În lume însă, după cum bănuiam mai demult și m-am convins în aceste ultime zile, mai există o copie a mea, o copie nereușită ca forță de autodescifrare, ca pregătire, ca ținută morală, dar totuși o copie. Poate un frate geamăn... pe care o stranie deformație genetică l-a constituit aidoma mie ca fizic, și invers... ca valoare umană. Puteți presupune la fel de bine, firește, c-ar fi fost și el un robot,

construit după aceleași criterii după care fusesem eu construit, dar pe care o inversare de sens în circuitul programator l-a plasat de la început în zona valorilor negative. Puteți opta din nou pentru varianta pe care o preferați... Nu-i important sau nu mai e important pentru el. Părintele sau creatorul nostru, regretatul Ramiz Linto Asir, nu bănuise însă că acest permanent alter ego al existenței mele va îndeplini rolul lui Cain și va încerca să beneficieze de mine, pedepsit să joc rolul lui Abel... Înzestrat cu aceeași capacitate de recepție, el era la curent cu tot ceea ce făceam eu și acționa mai apoi, în numele intereselor sale, întemeind asociații, însușindu-și bunurile celor pe care, involuntar, îi descoperisem plecați, din voința și vina lor, spre moarte. El a inspirat, cred, și toată acea nebunie despre care am aflat că a cuprins Irocopo-ul.

În noaptea care a trecut, conștient de pericolul în care se afla — urmărise tot dialogul meu cu S. H. —, acest alter ego al meu și al crimei m-a vizitat și mi-a cerut să-l salvez. Dar ce-ar fi însemnat să-l salvez decît să permanentizez riscul iraționalului ? Și ce-ar fi însemnat să mă salvez decît să sporesc nebunia din Irocopo ?

Din fericire, preluîndu-i personalitatea, pentru a-i înțelege mai bine cumplitele gînduri ascunse, am reușit să descopăr o soluție demnă de propriul său machiavelism. Cît timp îi dețin personalitatea, sîntem amîndoi paralizați, asemenea unor statui. Nu respirăm, circulația sîngelui ne este încetinită pînă la aparenta stagnare, nemișcarea — o reciprocă inhibiție totală — rivalizează cu aceea a marmurei. Singura facultate care ne mai rămîne este aceea de a gîndi și e singura de care, în ceea ce mă privește, am neapărată nevoie pentru a nu compromite intențiile creatorului sau ale părintelui meu, Ramiz Linto Asir. Un post de recepție reglat pe lungimea de undă a gîndurilor mele ar putea să-mi recepționeze mesajul : deci voi putea gîndi, voi putea comunica permanent cu lumea exterioară, voi putea continua să exist și, preluînd numele părintelui meu, îl voi putea continua. Iar el, cel de-al doilea fiu al lui Ramiz (sau poate robotul pe care, dintr-o eroare, l-a programat invers), va trebui să suporte această veșnică interiorizare la care îl pedepsesc. În ceea ce privește existența noastră concretă, cred că ar fi nimerit să ne încredințați unui muzeu. Poate Marelui Muzeu al Enigmelor din vechiul Guadalvarin. Timpul ne va conferi o patină violacee, iar trecerea grăbită a vizitatorilor, imaginea mereu reînnoită a lumii în care vom continua să trăim.

★

Cultul oracolului Delphi s-a stins demult. Cele două statui nu mai uimesc pe nimeni. Doar cărțile lui Ramiz Linto Asir continuă, cu aceeași îndîrjire, să apară... Insuccesul însă pare asigurat. Numele autorului, prea complicat pentru a îngădui memorarea, această primă treaptă a oricărei celebrități, vine să agraveze rezerva inițială față de cărțile sale. Obișnuința de a citi, scăzută simțitor, acuză criza de timp. Se vorbește tot mai mult...

Dar cine ar mai putea crede azi că cele două statui păstrează încă viața ? Și că fiecare dintre ele — sau amîndouă împreună — constituie într-un fel simbolul meditației, al explorării în sine și că numele acestor statui este... Ramiz Linto Asir ?

De la ICAR la cuceritorii Lunii

DIN PARTEA REDACȚIEI

La începutul serialului nostru am făgăduit cititorilor că le vom oferi o istorie a marii epopei astronautice, poate cea mai completă pînă în momentul de față. Pe măsură ce colaboratorul nostru, Florin Zăgănescu, și redacția au înaintat în munca lor de stringere a materialului documentar, tărîmul explorat s-a dovedit tot mai vast și mai pasionant.

Actualmente, însă, cînd am și publicat o mare parte a serialului, descoperim noi nume care ar merita să figureze printre precursorii disciplinei spațiale sau noi trăsături interesante ale portretelor apărute.

Despre unele figuri importante din domeniul ce ne preocupă s-a scris prea puțin. Vom da două exemple edificatoare : G. E. Pendray, despre care relatăm în numărul de față, este probabil, teoreticianul nr. 2 al astronauticii americane și totuși nici Enciclopedia americană, nici cea britanică (1965), nici Marele Larousse (din 1966) nu-l consemnează. Pe de altă parte, însemnătatea lui N. I. Tihomirov (1860—1930) este incontestabilă, numele lui fiind dat unui crater de pe reversul Lunii. Și totuși, în Marea Enciclopedie Sovietică (din 1956) nu este pomenit. Toate aceste lacune din asemenea opere de anvergură mondială dovedesc impetuozitatea cu care umanitatea a pătruns în era cosmică și faptul că acest lucru a găsit-o oarecum nepregătită (enciclopediile, cu toată relativa rapiditate a edițiilor moderne, reprezintă totuși un element mai conservator al memoriei planetare).

G. E. PENDRAY — creatorul Societății americane de missile*

La cel de-al 18-lea Congres internațional de astronautică (1967) a fost prezentat în cadrul primului simpozion de istorie a astronauticii referatul „Primele realizări ale Societății americane de missile", scris chiar de unul dintre principalii săi fondatori, George Edward Pendray. Acest material prezenta un rezumat al studiilor experimentale pe care Societatea americană de missile (cunoscut actualmente sub numele de Societatea interplanetară americană) le-a efectuat în perioada 1930-1939.

Inginerul G. E. Pendray, un entuziast al zborurilor cosmice, dar și un foarte realist tehnician, a înțeles necesitatea înființării unei societăți care să polarizeze eforturile tuturor celor care se preocupă de aparate și de mijloace spațiale. Ajutat cu multă pricepere și entuziasm de soția sa și de dr. Lasser, G. E. Pendray fondează în anul 1930 Societatea americană de missile. Activitatea

* Missile — termenul anglo-saxon pentru rachete.

acesteia este începută printr-un amplu studiu al materialului tehnic disponibil pentru construirea de rachete. O deosebită atenție va fi acordată experiențelor efectuate de R. H. Goddard: împreună cu Esther C. Goddard, G. E. Pendray va publica notele marelui experimentator asupra fuzeelor și apoi se va preocupa să popularizeze la expoziția permanentă organizată de Institutul de științe aeronautice rezultatele și motoarele construite de Goddard.

În anul 1931 G. E. Pendray și soția sa au plecat în Italia, Franța și Germania, ca să cunoască realizările întreprinse acolo în domeniul construcției vehiculelor reactive.

Cu această ocazie, în Germania, conducătorii Ligii pentru navigația interstelară (Verein für Raumschiffahrt), printre care cunoscuții Rudolf Nebel și Klaus Riedel, au prezentat funcționarea pe bancul de încercări de la Reinickendorf a unui motor cu combustibil lichid, capabil să dezvolte o tracțiune de 32 kgf.

După întoarcerea în Statele Unite, G. E. Pendray a participat la organizarea Comitetului experimental al Societății americane de misile, fiind ales președinte. Sub auspiciile acestui comitet și cu concursul nemijlocit al lui Pendray au fost construite patru fuzee cu combustibil lichid (benzină și oxigen lichid); ele au fost studiate pe bancul de probă. Cea mai interesantă realizare din acea perioadă a fost motorul Wyld, la care combustibilul avea și funcția de lichid regenerator.

În scopul perfecționării formei aerodinamice a sondelor ionosferice, G. E. Pendray a inițiat efectuarea unor serii de încercări de fuzee cu combustibil solid. Lucrările experimentatorilor grupați în jurul lui G. E. Pendray au trebuit oprite în anul 1941 din cauza celui de-al doilea război mondial.

EUGEN SÄNGER — inventatorul rachetei fotonice

În 1932 un tînăr absolvent al Școlii tehnice superioare din Viena, pe nume Eugen Sänger, susținea cu curaj că propulsia avioanelor prin motor termic și elice este inaplicabilă la explorarea straturilor superioare ale stratosferei. Ca urmare „...trebuie să se recurgă la principiul fuzeelor capabile să realizeze mariie viteze și înălțimi dorite, ceea ce va pregăti explorarea ulterioară a spațiului extraatmosferic". Această fundamentare a evoluției astronauticii era făcută de un inginer constructor pe care citirea romanului de anticipație „Pe două planete" de K. Lasswitz l-a dirijat spre o nouă profesiune ce avea să-l facă celebru.

Născut în ziua de 22 septembrie 1905 la Pressnitz (Boemia), Eugen a urmat pe rînd școala primară la Budaörs și Kelendorf (Ungaria), iar liceul și Școala tehnică superioară de construcții la Graz. În 1925, pasionat de conținutul cărții lui Oberth „Die

Rakete zu den Planetenräumen", Sänger se înscrie la Școala tehnică superioară din Viena, unde va obține în 1930 titlul de inginer aeronautic. Calculele și ipotezele sale asupra combustibililor spațiali (de la apa oxigenată la metalele ușoare) au fost concretizate în lucrarea apărută în 1933 sub titlul „Raketen-Flügtechik" („Tehnica de zbor a rachetelor").

Beneficiind de șansa rămînerii ca asistent al profesorului Ludwik la Școala tehnică superioară din Viena, Sänger și-a creat un modest laborator. Aici îl găsim în ianuarie 1933, îmbrăcat într-o salopetă de mecanic, încercînd o mică cameră de ardere, ajutat de dr. Stefan Sztatecsny și de ing. Fritz Sztatecsny. Cercetările sînt completate la planșetă cu modele de motoare, iar în singurătatea biroului sînt concepute planurile seriilor de încercări. Înaintat forurilor superioare, referatul lui Sänger avea să primească la 3 februarie 1934 verdictul „inaplicabil în practică" ! Și acest lucru după ce rachetele lui Goddard și Țander zburaseră folosind tot combustibili lichizi... ! Cu un calm desăvîrșit Sänger a notat pe manuscris „decizie negativă" și a început o nouă serie de încercări. În vara aceluiași an, el a fixat un program de lucru mult mai amplu, care viza construirea unei fuzee de 1000 kgf, cu răcire autonomă a motorului. Planul este urmat conform devizei organizatorului său : „Acolo unde există un entuziast, se află un pisc al lumii". Rezultatele nu se lasă așteptate : la 4 octombrie 1934, cu al 14-lea model, este atinsă o viteză a gazelor arse de 2980 m/s ! Dacă adăugăm presiunile de 50-60 de atmosfere în camera de ardere și tracțiunile pînă la 30 kgf, ni se par și mai ridicole concluziile „verdictului" mai sus menționat.

Sänger își publicase deja proiectele avionului cu reacție și ale avionului-rachetă cînd, în 1936, este reperat de regimul nazist din Germania, pus să lucreze pentru mașina de război hitleristă. El este numit conducător al unui institut de cercetări moderne în aeronautică. Aici, la Trauen, Sänger a instalat un banc pentru o tracțiune de 100 de tone (în 1937 !) și cea mai mare instalație de stocare a oxigenului lichid. În 1938, Sänger are drept colaboratori pe inginerul Helmut von Zborowski și pe încîntătoarea Irene Bredt, doctor în fizică, ce a stîrnit senzație, deoarece primele ei cuvinte au fost „Eu știu ce faceți dv... rachete(!?)". Ulterior, Irene Bredt va deveni nu numai colaboratoarea, ci și soția lui Sänger. Începînd din 1939, la Trauen sînt încercate rachete, aproape toate sub directa conducere a savantului, iar rezultatele au permis ca tracțiunea să fie mărită treptat. În acel timp, în afara studiului aerodinamicii mediului rarefiat din stratosferă, Eugen Sänger și Irene Bredt aveau să conceapă o lucrare devenită celebră : „Despre motorul reactiv destinat bombardierului strategic". Privitor la importanța acestui studiu menționăm doar faptul că reproducerea lui a fost interzisă, iar pe cele cîteva rezumate tipărite în 1944 la Ainring și căzute în mîinile Aliaților a fost depusă ștampila „Strict secret".

În 1940 Centrului de la Trauen i-a fost trasată sarcina de a realiza rapid un motor capabil să mărească viteza avioanelor. Sänger a propus statoreactorul : într-un tub profilat corespunzător în interior care se deplasează cu viteză prin aer este injectat combustibil ; acesta arde într-un curent de aer comprimat, iar gazele de evacuare capătă o viteză su-

perioară celei de intrare în motor.

Primele încercări ale „burlanului zburător" au fost făcute pe un automobil ; flacăra ieșea ascultătoare din ajutajul final, iar un zgomot strident însoțea curiosul „banc mobil". Motorul funcționa, deci principiul era bun ; mai rămîneau încercările de zbor. Este găsit cu greu în 1941 un vechi Dornier „Do-217". La manșă ia loc căpitanul aviator Paul Spremberg, lîngă el inventatorul și mecanicul de bord. După un rulaj de aproape 3 km, cînd pericolul de a se lovi de calea ferată de la capătul pistei era aproape iminent, greoiul Dornier, cu „burlanul" instalat pe el, reușește totuși să se înalțe... În timp ce Sänger redactează teoria termodinamică a statoreactorului, pilotul Spremberg atinge, într-un picaj de la 4 000 m, viteza de 720 km/oră, entuziasmîndu-l pe Fritz Stamer, cel care a zburat primul (în 1928) cu un avion avînd rachete cu pulbere.

După război, Eugen Sänger împreună cu soția sa au lucrat la Paris în calitate de consilieri tehnici pe lîngă Ministerul Armatei. Acum sînt produse, proiectate, studiate sau brevetate numeroase teorii și invenții de mare importanță pentru aviație sau astronautică. În această perioadă, Sänger a fundamentat teoria rachetei fotonice sau a reactorului cu lumină destinat zborului galactic cu viteze de aproape 300 000 km/s, la care pasagerii resimt curioasele efecte temporale prevăzute de marele Einstein.

În 1949, Sänger este ales membru de onoare al Societății interplanetare britanice ; în același an, el studiază cu H. Gartmann ideea înființării unei federații a tuturor societăților de astronautică. Acest eveniment are loc în 1951 la Londra, Sänger fiind ales președinte al Federației internaționale de astronautică și primind „Medalia Hermann Oberth" din partea Societății germane „Gessellschaft für Weltraumforschung". Peste trei ani, Sänger revine în Germania, unde conduce noul Institut de fizică și propulsie prin reacție de pe lîngă Școala tehnică superioară din Stuttgart.

În 1956 tipărește lucrarea „Zur Mechanik der Photonen-Strahlantriebe", în care prezintă principalele lui concluzii asupra rachetelor fotonice. În 1964 se încheie viața neobositului și prodigiosului savant, care în 1954 spunea în cadrul Federației internaționale de astronautică : „...Această pătrundere în Cosmos răspunde uneia dintre cele mai profunde aspirații ale sufletului uman și nu putem decît a i ne supune...".

ANDRIAN NIKOLAEV – PAVEL POPOVICI, primul tandem orbital

Eroul Uniunii Sovietice colonelul Andrian Grigorievici Nikolaev a fost dublura „cosmonautului

nr. 2", Gherman Titov ; iată cum îl caracterizează acesta în lucrarea sa „700 000 de kilometri în Cosmos" : „Împreună cu mine se pregătea și prietenul meu, cosmonautul nr. 3 — un om de un uimitor sînge rece, cu o tenacitate de fier și foarte curajos. Fără îndoială că în timpul zborului său el va depăși de multe ori ceea ce a făcut Iuri Gagarin și cu mine în primele zboruri spre spațiile necuprinse ale universului". În adevăr, parcurgerea în Cosmos a peste 2,6 milioane de kilometri în perioada 11—15 august 1962, cînd la bordul navei „Vostok"-3 a efectuat 64 de rotații în circa 95 de ore, l-a consacrat definitiv pe Nikolaev. Să nu uităm că, la acea dată, primii patru cosmonauți (Gagarin, Titov, Glenn și Carpenter) parcurseseră pe orbită, în total, abia vreo 36 de ore...

Andrian Grigorievici Nikolaev s-a născut la 5 septembrie 1929 în comuna Șoșerlî, raionul Marinski-Posadskii (R.S.S. Ciuvașă), într-o familie de colhoznici ; are doi frați, Ivan și Petru, și o soră, Zenaida. Copilăria și tinerețea sa au fost foarte grele, întrucît au coincis cu anii războiului pentru apărarea patriei. Dorind încă din copilărie să devină medic, tînărul Andrian s-a înscris la Școala medie tehnică sanitară din orașul Țivilsk. Ulterior, înțelegînd că nu are suficientă înclinare pentru medicină, urmează cursurile medii tehnice de silvicultură la Marianske Posad. După absolvire, în 1947, este repartizat la o exploatare forestieră în îndepărtatele păduri ale Kareliei. Într-o dimineață de aprilie a anului 1950, tînărul silvicultor părăsește pădurile pentru a-și satisface serviciul militar. Parcă răspunzînd unei nemărturisite dorințe din copilărie, este repartizat la o unitate de aviație, unde, după absolvirea cursurilor de radiotelegrafist și mitralior de bord, cere să fie trimis la școala de pilotaj. Aici sergentul Nikolaev devine comsomolist și zboară pentru prima dată la bordul unui bombardier „Tu-2".

După ce s-a perfecționat pe avionul de școală „Iak-11", Andrian este admis la zboruri pe reactoare ; în 1954 absolvă cu calificative excepționale cursurile, fiind repartizat la o unitate de aviație. Lui Nikolaev îi sînt încredințate misiuni de zbor și aparate tot mai complicate deoarece are ample cunoștințe tehnice, care vor juca un mare rol și în momentul selecționării lui în grupul de cosmonauți. În 1956 devine comunist și este apreciat elogios de Eroul Uniunii Sovietice A. L. Koșevnikov. În vara aceluiași an, confirmînd părerea cunoscutului „as", pilotul Nikolaev reușește să aterizeze cu motorul oprit, din cauza unei defecțiuni care a împiedicat orice manevră de repornire în aer. Încă de atunci s-au evidențiat calitățile excepționale ale celui care după periplul său cosmic avea să fie supranumit în presa occidentală „domnul sînge-rece". Selecționat ca pilot-cosmonaut Nikolaev se consacră pregătirii celei de-a treia evoluții spațiale sovietice. De altfel, numeroasele ore de studiu și de antrenament la centrifugă, pe rotor sau în camera surdă au contribuit la succesul „cosmonautului nr. 3". În timpul zborului „în grup" cu „Vostok"-4, pilotat de P. R. Popovici, între cele două nave a fost stabilită o bună radiolegătură. De la bord au avut loc transmisii de televiziune. La puțin timp după misiunea lui cosmică, Nikolaev s-a căsătorit cu Valentina Tereșkova, prima femeie cosmonaut. Împreună au o fiică pe care o cheamă Elena.

Cel care avea să zboare la bordul navei „Vostok"-4 s-a născut la 5 octombire 1930 în orașul Uzin, la sud de Kiev, într-o familie de muncitori agricoli ucraineni. Pavel Romanovici Popovici are doi frați, Petru și Nikolai, și două surori, Maria și Nadejda. Împlinise 11 ani cînd Ucraina a fost cotropită de trupele hitleriste ; familia sa nu s-a putut refugia, și micul Pavel a cunoscut din plin grozăviile regimului fascist de ocupație. Pentru a nu fi duși la muncă forțată în Germania, Pavel și cu tatăl său s-au ascuns.

După eliberare, Pavel Popovici a urmat o școală profesională din Uzin și cursurile medii tehnice-industriale din Magnitogorsk, obținînd diploma de tehnician-constructor. Totodată a devenit purtător al insignei de planorist și al brevetului de pilot, terminînd cu calificative excepționale cursurile teoretice și practice de zbor la aeroclubul local, unde o cunoaște pe Maria Vasilievna, ingineră și planoristă, cu care se va căsători în 1955. Între timp este luat în armată și trimis la o școală de aviație, la terminarea căreia primește epoleții de locotenent (1954).

Împreună cu soția sa se duce într-o garnizoană din nord, unde se va naște fiica lor, Natașa. Tot acolo Pavel Romanovici capătă calitatea de membru de partid (1957), iar Maria Vasilievna devine o renumită aviatoare sportivă. Printre cei care-i admiră calitățile de „as al acrobației" pe un „Iak-18" la parada de la Tușino (iulie 1961) este și soțul ei, Pavel Popovici. Sănătos, optimist, vesel, entuziast și perfect pregătit profesional, Popovici este propus și reușește să treacă severul examen pentru primirea în colectivul cosmonauților sovietici. Aici a participat, alături de Gagarin, Titov, Nikolaev, Bîkovski și de ceilalți piloți selecționați, la amplul și dificilul program de antrenament (de circa 14 ore pe zi). În ziua de 12 august 1962 a început efectuarea misiunii sale spațiale. La bordul navei „Vostok"-4, Popovici s-a apropiat de „Vostok"-3, pilotat de A. Nikolaev. Cele două cosmonave aflate la distanța minimă de 5 kilometri au realizat primul tandem cosmic. În perioada 12—15 august, Popovici a parcurs 48 de rotații în jurul Terrei (circa 2 milioane de kilometri), de la bordul navei sale fiind efectuate mai multe transmisii de televiziune. În tot timpul zborului, cînd nu a avut de comunicat rapoarte sau date științifice, veselul cosmonaut a fredonat arii din opere.

Pavel Popovici a participat la lucrările celui de-al 18-lea Congres internațional de astronautică (Belgrad, 1967), iar în 1968 ne-a vizitat țara. La fel ca și Nikolaev, a urmat după zbor cursurile Academiei de aviație din Moscova. În prezent, colonelul Pavel Popovici, Erou al Uniunii Sovietice, este unul dintre cei mai autorizați consilieri în dirijarea misiunilor spațiale sovietice.

Fl. Z.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

I.m. Pompiliu

Au scanat, corectat, prelucrat

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică sau cei care au dat să continue CPŞF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
eviIgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

Începînd
din numărul viitor al Colecției
veți putea citi romanul lui

H. ROSNY AÎNÉ:

„UIMITOAREA CĂLĂTORIE A LUI HARETON IRONCASTLE"

precum și interesante
microstudii
despre fauna siderală

●● MAI 1969

PREȚUL 1 LEU | 41007